

**Izjava Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
vezana uz osiguranje provedbe javnih
arhitektonsko-urbanističkih natječaja u Republici Hrvatskoj**

Zagreb, 29. studenog 2023. - Već duže vrijeme arhitektonska djelatnost u Republici Hrvatskoj proživljava marginalizaciju uza sve teže uvjete rada, kreativnog djelovanja i opstanka u naslijeđenim okvirima što su u kontinuitetu stvarani zalaganjem brojnih generacija projekatata i ponajboljih korifeja naše struke. Sustavnim nekvalitetnim promjenama zakona i propisa te arbitrarnim tumačenjem legislativnih odluka onemogućava se slobodno arhitektonsko stvaralaštvo kao dio *nacionalne kulture* i šteti mu se. Cjelovito, učinkovito i održivo oblikovanje prostora kao bitne sastavnice hrvatskoga urbanog identiteta glavni su zadaci djelovanja arhitekata u stvaranju kvalitetnoga životnog habitusa za sve naše građane.

Javnim istupanjem i aktivnim djelovanjem Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti je tijekom proteklih desetak godina učestalo upozoravala na nastale probleme u domeni planiranja, uređenja prostora i kulture građenja te, posljedično, na njihovo gomilanje bez volje za dijalogom i suštinskim rješenjem. Naše inicijative za suradnju kod subjekata koji se bave navedenim pitanjima nisu naišle na interes već se, naprotiv, donose odluke štetne za struku, koje onemogućuju kvalitetno i etički odgovorno sudjelovanje arhitekata u oblikovanju prostora i okoline u kojoj živimo.

Slijedom inicijative za opstanak institucije urbanističkih i arhitektonskih natječaja kao nezaobilazne metode za očuvanje i unapređenje kvalitete hrvatskoga izgrađenog prostora Akademijino Znanstveno vijeće za arhitekturu, urbanizam i uređenje prostora sa zabrinutošću prati aktualne promjene legislative u domeni provedbe javnih natječaja, koji su se kroz strukovnu tradiciju dugu gotovo 150 godina dokazali kao krucijalno sredstvo za izbor najboljih arhitektonskih i urbanističkih rješenja za važne intervencije u prostoru. Natječaji su razvijani kao najbolji i najpoticajniji oblik zaštite javnog interesa pri dobivanju vrsnih rješenja za ključne lokacije i bitne građevine i prostore. Kao plod natječaja ostvarena su mnoga remek-djela hrvatske moderne i suvremene arhitekture, poput crkve sv. Blaža u Zagrebu, poljudskog stadiona u Splitu, stare i nove zgrade NSK, Krematorija u Zagrebu i niza drugih.

Tema vlasništva parcele, što se sada inaugurira kao jedini kriterij za (ne)mogućnost provedbe kompetitivnog postupka, nikada nije utjecala niti bi smjela utjecati na odluku o potrebi javnih kreativnih natječaja za urbanistički delikatne i arhitektonski zahtjevne zadatke već je jedini relevantni kriterij koji je u domeni arhitekture i urbanizma moguće podržati briga za očuvanje kvalitete prostora, afirmaciju urbane kulture naših gradova i gradnju najbolje arhitekture – upravo putem natječajnih procedura.

Pridružujemo se stoga zalaganju strukovnih i znanstvenih institucija, uz podršku europskih asocijacija, da se od tako izrazito štetnoga legislativnog rješenja odustane i da se tema arhitektonskih natječaja, osobito potrebe i načina njihove provedbe, ostavi u ekspertnoj ingerenciji struke, koja je i do sada odgovorno pridonosila najboljem oblikovanju prostora i arhitekture, te snažno podržavamo *izjavu* na tragu iznesenoga.

HRVATSKA AKADEMIJA
ZNANOSTI I UMJETNOSTI